GAZETA TRANSILVANIEI

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA: BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicaţ.

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 260. *Vinerĭ Sâmbătă, 23 Noemvre (5 Decemvre.)* **1885.**

Braşovŭ, 22 Noemvre 1885.

Amŭ semnalatŭ ḍilele aceste nouele proiecte de lege, ce le-a presentatŭ ministrulŭ-preşedinte dietei ungare. D-lŭ Tisza pretinde că aceste proiecte au de scopŭ reforma administraţiunei. In realitate ele ţintescŭ a centralisa şi mai multŭ, şi a întări puterea absolutismului parlamentarŭ şi prin urmare suntŭ reacţiunare în sensulŭ strictŭ alŭ cuvêntului. De acéstă părere este şi „Pesti Naplo“, care într'unŭ articulŭ intitulatŭ „municipalismŭ şi centralismŭ“ scrie cu data 24 Noemvre următórele:

„Guvernulŭ omóră comitatele, dér nu organiséză în loculŭ lorŭ administraţia de statŭ, ci împarte Ungaria în şépteḍecĭ de paşalîcurĭ şi dă poporulŭ pe mâna acelorŭ şépteḍecĭ de paşale, ca sĕ-lŭ administreze cum le place.“

„Aceştia sunt fişpanii.“

„Fişpanulŭ va fi în viitorŭ totŭ. Inainte de tóte elŭ va fi poliţistŭ superiorŭ peste ceilalţĭ funcţionarĭ ai statului. Elŭ are sĕ dea informaţiunĭ ministerului cu privire la fiecare judecătorŭ, funcţionarŭ de dare, gendarmŭ, învĕţătorŭ de statŭ, măestru de poştă, funcţionarŭ de cale ferată, inspectorŭ de penitenciare, funcţionarŭ montanisticŭ, forestierŭ, directorŭ domenialŭ, procurorŭ, funcţionarŭ de catastru, elŭ póte cere dela aceştia raporturĭ, ba informéză guvernulŭ chiarŭ şi cu privire la înaintarea lorŭ. Intréga independenţă judecătoréscă se nimicesce prin dreptulŭ de arĕtare şi de candidare alŭ fişpanului. Una la mână.“

„Mai departe fişpanulŭ póte sĕ „cuioneze“ comitatulŭ cum îi place. Ca sĕ lucreze nu este datorŭ, dér se póte amestecá în tóte. Elŭ póte investigá, strămuta, póte ordoná cercetarea disciplinară şi substitui după placŭ, elŭ dă ordonanţe, ca unŭ micŭ ministru, hotărîrile adunărilorŭ generale nu'lŭ deobligă, décă nu'i convinŭ.“

„Ceea ce pune vêrfŭ nouelorŭ proiecte este, că funcţiunarii comitatului în viitorŭ nu vorŭ fi împiegaţii comitatului, nicĭ ai statului — ci funcţionarii fişpanului. Cea mai mare parte dintr'ênşii nu-o va mai alege în viitorŭ publiculŭ nicĭ nu-i va numi ministrulŭ, ci fişpanulŭ îi va numi. Aşa ceva nu mai esistă în nicĭ unŭ statŭ din lume.“

„Pe cancelistii dela judecătorii, pe ajutorii dela judecătoriile de cercŭ, pe amploiatulŭ de dare şi dela finance îlŭ numesce ministrulŭ din Budapeşta, funcţionarii superiorĭ îi numesce regele; în municipii fişpanulŭ este regele, elŭ numesce pe viaţă pe mediculŭ superiorŭ, pe căpitanulŭ poliţiei, pe contabilĭ şi archivarĭ, pe cei ce ţinŭ în evidenţă protocólele, pe medicii de cercŭ, veterinarii, canceliştii, practicanţii şi întregŭ personalulŭ de manipulare. O putere atâtŭ de mare se dă unui omŭ care nu este responsabilŭ, cum e responsabilŭ ministrulŭ. Numai viceşpanul — acestŭ „pictus masculus“ — protonotarulŭ, fişcalulŭ, solgăbirĕii şi adjuncţii solgăbirĕescĭ se vorŭ mai alege încă pe şése anĭ dintre aceia, pe carĭ îi va candida fişpanulŭ. Intregulŭ selfgovernamentŭ municipalŭ va deveni o comediă, décă se va primi proiectulŭ guvernului.“

Aşa vorbesce „Pesti Naplo.“

Acéstă fóiă fantasă odată, décă nu ne înşelămŭ, d'unŭ absolutismŭ unguresců, ca sĕ ne pótă mai bine maghiarisá. Ei bine, îlŭ va avé— ce-i mai trebue?

Rĕsboiulŭ dintre Sêrbĭ şi Bulgarĭ.

După cum ne comunică scirile din Serbia, nu pré suntŭ semne de pace. Opiniunea publică sêrbéscă e pentru rĕsboiu, mai cu sémă acum când Pórta 'şi-a trimisŭ comisarulŭ sĕu în Rumelia. Sêrbii credŭ, că evenimentele s'ar puté întórce în favórea lorŭ, deórece Turcia stăruindŭ a restabili *status quo ante*, póte chiar printr'o intervenire armată, prinţulŭ *Alexandru* s'ar putea vedea silitŭ sĕ se'ntórcă cu trupele s... în Rumelia. Lucrurile în totŭ casulŭ suntŭ încurcate şi cu dreptŭ cuvêntŭ se esprimă temerea, că se póte încinge unŭ mare focŭ.

Belgradŭ, 1 Decemvre. Contele Khevenhüller va pleca probabilŭ astă séră la Viena, ca sĕ raporteze Maiestăţii Sale asupra misiunei sale şi asupra situaţiunii în Serbia.

Sofia, 1 Decemvre. După cum se spune, Sêrbii au avutŭ dela începutulŭ espediţiunii până acum o perdere de 107 oficerĭ şi 6000—8000 de ómenĭ. Bulgarii au perdutŭ cu totulŭ 3000 de ómenĭ.

Pirotŭ, 1 Decemvre. Armata bulgară e fórte iritată că Sêrbii au atacatŭ Vidinulŭ după încetarea ostilităţilorŭ. Principele Alexandru, arĕtândŭ casulŭ representanţtlorŭ puterilorŭ, a declaratŭ telegraficŭ trimisului austro-ungarŭ, contelui Khevenhüller, că décă nu vorŭ înceta imediatu ostilităţile, se consideră deslegatŭ de cuvêntulŭ datŭ.

Nişŭ, 1 Decemvre. Ataculŭ datŭ asupra Vidinului la 28 Noemvre s'a întêmplatŭ înainte d'a fi fostŭ încunosciinţatŭ generalulŭ Lesjanin despre încetarea ostilităţilorŭ. Din contră Bulgarii au eşitŭ din fortăréţă şi au atacatŭ trupele sêrbescĭ la 10 óre din nópte pe când încetarea ostiltăţilorŭ se comunicase deja. Bulgarii însĕ au fostŭ respinşĭ îndĕrĕtŭ.

Belgradŭ, 1 Decemvre. Despre întrevederea din Pirotŭ a contelui Khevenhüller cu prinţulŭ Alexandru sosescŭ informaţiunĭ interesante. Se ḍice, că prinţulŭ a tăcutŭ în telegrama sa argumentulŭ, că în momentulŭ când intervenţiunea austro-ungară ar trebui sĕ dea ajutorŭ Serbiei, în acelaşĭ timpŭ ar începe şi Rusia o acţiune paralelă în contra Bulgariei pe pămêntulŭ acesteia. Acestŭ argumentŭ sĕ fi fostŭ celŭ mai ponderosŭ pentru ca principele sĕ consimţă la încetarea ostilităţilorŭ.

Belgradŭ, 1 Decemvre. Generalulŭ Horvatovicĭ a plecatŭ la Nişŭ. Se aşteptă o părere amĕrunţită din parte'i asupra calităţii militare şi operatórea vechei armate concentrate împrejurulŭ Ak-Palancei şi despre sorţii de isbândă ai continuării luptei cu reserviştii adunaţĭ şi carĭ se adună mereu sub stégurĭ.

Viena, 1 Decemvre. Rapórte directe din Constantinopolŭ dau a se 'nţelege, că Pórta ar fi hotărîtă sĕ esecute 'n modŭ practicŭ hotărîrile conferinţii, aşa precum s'au luatŭ de tóte puterile, afară de Anglia. Trupe îndestulitóre suntŭ concentrate la graniţa Rumeliei ostice, spre a fi gata pentru orĭce casŭ. Se vorbesce, că Pórta 'şĭ-a asiguratŭ pentru acéstă acţiune consimţimêntulŭ celorŭ trei puterĭ imperiale.

Berlinŭ, 4 Decemvre. In cercurile diplomatice, cu totŭ armistiţiulŭ, neliniştea n'a disparutŭ. Trimiterea comisarului turcescŭ în Rumelia se consideră ca unŭ faptŭ nefavorabilŭ păcii. Pressa independentă de aci îşĭ esprimă mereu viile simpatii pentru prinţulŭ Bulgariei şi combate silinţele ce şi le dă Austro-Ungaria pentru Serbia. »Kreuzzeitung« declară, că Rumelioţii nu mai potŭ fi despărţiţĭ de Bulgarĭ. Conferenţa nu mai valoréză nimicŭ. »Nordd. Allg. Ztg.« din contră desemnéză vocile recente ale ḍiarelorŭ din Petersburgŭ (contra contelui Khevenhüller ş. a.) ca avêndŭ o colóre fórte subiectivă.

Petersburgŭ, 1 Decemvre. Unŭ *ordinŭ de ḍi imperială* dela 18 Noemvre în resortulŭ militarŭ ḍice că împĕratulŭ, care a datŭ o deosebită atenţiune scirilorŭ de pe câmpulŭ de rĕsboiu, a observatŭ cu plăcere strălucitele resultate ale onestei şi folositórei activităţĭ a *oficerilorŭ ruşĭ*, cărora li-a fostŭ încredinţată formarea şi instruirea trupelorŭ Bulgariei. Adêncŭ mâhnitŭ de rĕsboiulŭ fraticidŭ, împĕratulŭ află cu tóte astea demne de înaltă laudă hotărîrea, abnegaţiunea, tenacitatea şi iubirea de ordine a *trupelorŭ bulgare şi rumeliote*. După ce împĕratulŭ e convinsŭ cu plăcere despre activitatea înţeléptă şi plină de abnegaţiune a oficerilorŭ ruşĭ, carĭ au priceputŭ a sădi tinerelorŭ trupe bulgare calităţĭ militare corĕspunḍĕtóre şi unŭ eroicŭ spiritŭ de rĕsboiu, mulţumesce tuturorŭ generalilorŭ, oficerilorŭ de statŭ maiorŭ şi superiorĭ, carĭ au servitŭ în armata bulgară ... liotă. ... scie sĕ înaintez...

Belgradŭ, 1 Decemvre. Se aşteptă cu mare încordare hotărîrile marelui consiliu ce se ţine aḍĭ în Nişŭ şi la care ia parte şi generalulŭ Horvatovicĭ. Contele Khevenhüller nu plécă aḍĭ la Viena, dér a trimesŭ rapórte telegrafice. Opiniunea publică e totŭ pentru rĕsboiu. Recruţii din Belgradŭ au fostŭ însoţiţĭ până la casarmă de mare mulţime de ómenĭ între strigăte de rĕsboiu.

Belgradŭ, 1 Decemvre. In ministerulŭ de rĕsboiu s'au anunţatŭ, după cum se spune, vr'o 30 de foştĭ *oficerĭ austro-ungarĭ* pentru serviciulŭ de rĕsboiu sêrbescŭ. Se ḍice că au fostŭ primiţĭ.

Nişŭ, 1 Decemvre. Tractările pentru stabilirea *condiţiunilorŭ armistiţiului* duréză. Resultatulŭ se aşteptă astăséră.

Pirotŭ, 1 Decemvre. In armata bulgară domnesce părerea, că Serbia caută sĕ câştige timpŭ pentru reformarea armatei sale. Unŭ mare consiliu de rĕsboiu s'a ţinutŭ, la care au asistatŭ şi *Caravelov* şi *Zagov*. Aḍĭ diminéţă locuitorii Pirotului s'au dusŭ înaintea cartierului principalŭ cu musica care a cântatŭ imnulŭ naţionalŭ bulgarŭ şi au rugatŭ pe prinţulŭ *Alexandru sĕ încorporeze Pirotulŭ la Bulgaria.* — Turcia e dispusă sĕ tracteze directŭ cu Bulgaria. Unirea s'a sigilatŭ pe câmpulŭ de luptă, unde 30,000 Rumelioţĭ au apĕratŭ Bulgaria contra Serbiei.

Berlinŭ, 1 Decemvre. Despre misiunea contelui *Khevenhüller* au fostŭ încunosciinţate *cabinetele* din *Berlinŭ* şi *Petersburgŭ* cu 24 de óre înainte de începerea misiunei. Cele douĕ cabinete nu s'au pronunţatŭ în nicĭ unŭ felŭ.

Parisŭ, 1 Decemvre. Cercurile francese se îndoiescŭ, că tractatulŭ din Berlinŭ se va restabili. »Gaulois« ḍice, că prinţulŭ *Bismarck* s'a esprimatŭ, că nu vrea, ca ultimele ḍile ale împĕratului sĕ fiă turburate printr'unŭ rĕsboiu.

Constantinopolŭ, 1 Decemvre. Se pare, că guvernulŭ grecescŭ caută unŭ *casus belli. Delyanis* a protestatŭ la Pórtă în contra închiderii portului *Prevesa* pentru corăbiile de rĕsboiu, ḍicêndŭ că partea sudică a portului e grecéscă.

Sutomore, 1 Decemvre. In *Scutari* continuă *înarmările*. Se aşteptă unŭ transportŭ de trupe turcescĭ, artileriă şi muniţiune.

Belgradŭ, 2 Decemvre. Contele *Khevenhüller* e chematŭ de ministerulŭ de esterne la Viena. Ordinulŭ de ḍi alŭ Ţarului se esplică în cercurile sêrbescĭ ca unŭ rĕspunsŭ alŭ Rusiei la misiunea lui Khevenhüller, pentru că, după cum se ḍice, Anglia a isbutitŭ sĕ sfarme alianţa celorŭ trei împĕraţĭ. — Cercurile guvernamentale sêrbescĭ suntŭ pentru rĕsboiu; orĭce încercare d'a mijloci pacea se consideră ca o vătămare a intereselorŭ sêrbescĭ, scrie oficiosulŭ »Videlo«. După mobilisarea chemăreĭ cânteiu până la a treia, e neîndoiósă nu numai alungarea Bulgarilorŭ de pe teritoriulŭ sêrbescŭ, ci şi *recucerirea tuturorŭ câmpiilorŭ bulgare* adăpate cu sânge sêrbescŭ *până la Sofia.* Regimentele, carĭ au suferitŭ în lupte, s'au înlocuitŭ cu trupe mai nouĕ.

Berlinŭ, 2 Decemvre. »Nordd. Allg. Ztg.« ia notiţă de o scrisóre din Berlinŭ cătră »Köln. Ztg.«, care declară ca cea mai bună resolvare a actualelorŭ încurcăturĭ în Orientŭ *ridicarea Bulgariei la principatŭ independentŭ.*

Petersburgŭ, 2 Decemvre. Ordinulŭ de ḍi alŭ împĕratului dovedesce, că Rusia n'a încetatŭ a îngriji de naţiunea bulgară.

Londra, 2 Decemvre. »Times« află din isvorŭ sêrbescŭ, că Serbia a declaratŭ prin representanţii sĕi oficialĭ, că e hotărîtă *a reîncepe rĕsboiulŭ*, în casŭ când prinţulŭ *Alexandru* ar cere despăgubire.

Constantinopolŭ, 2 Decemvre. După scirile ambasadei engleze, poporaţiunea Rumeliei protestéză în contra trimiterii comisarului turcescŭ. Din Filipopolŭ se anunţă formarea unei *nouĕ armate rumeliote*, a cărei comandă o iau oficerĭ bulgarĭ ce vinŭ dela *graniţa* sêrbéscă.

Belgradŭ, 2 Decemvre. Diarele oficióse semnaléză necesitatea şi prob... tatea reînceperei luptei. Sava Grui... noului alŭ doilea... în Atena şi în 1877 ... şi ... ministru de rĕsboiu, ... la Nişŭ suntŭ ...

ı acestŭ postŭ şi anume la dorinţa lui *Horvatovicĭ*, presumptivulu comandantŭ supremŭ.

Londra, 2 Decemvre. »Times« aflâ din isvorŭ sêrbescŭ că e posibilŭ sĕ se nască marĭ *încurcălĭ* şi *pericule*. de aceea amicii Serbiei o sfătuescŭ sĕ nu priméscă pré repede condiţiunile prinţului Bulgariei, deórece atenţiunea acestuia ar pute fi în curêndŭ atrasă de alte evenimente.

Timişóra, 2 Decemvre. Numeroşĭ *Sêrbĭ din Ungaria* sudică se ducŭ în armata sêrbéscă. Autorităţile administrative au cerutŭ dela guvernŭ instrucţiunĭ în acéstă privinţă.

BISMARK ŞI ESPULSĂRILE.

Puterniculŭ cancelarŭ alŭ Germaniei se află earăşĭ în conflictŭ cu parlamentulŭ. Espulsările din Rusia au luatŭ o dimensiune aşa de mare, încâtŭ s'au pusŭ pe gândurĭ şi membrii Reichstagului germanŭ. Fracţiunea polonă a fostŭ anunţatŭ în privinţa acestorŭ espulsărĭ o interpelare cătră guvernulŭ imperialŭ, care fù sprijinită de social-democraţĭ, liberalĭ şi de centru. La întrebarea presidiului décă representanţii guvernului imperialŭ suntŭ gata a rĕspunde la interpelare, sê ridică principele **Bismark** şi cetĭ cu voce tare unŭ **mesagiu împĕrătescŭ**, care ḑice între altele:

„Din discusiunile Reichstagului vĕḑurămŭ că s'a insinuatŭ o interpelare, care se baséză pe presupunerea ca şi când în Germania ar esista unŭ guvernŭ imperialŭ care ar fi îndreptăţitŭ a estermina nisce acte, ce le-amŭ sevêrşitŭ noi ca Rege alŭ Rusiei. Faţă cu aceste suntemŭ datorĭ a apĕră dreptulŭ nostru în regatulŭ Prusiei şi dreptulŭ fiecărui principe confederatŭ. Nu esistă unŭ guvernŭ imperialŭ, care sĕ aibă dreptulŭ de a supraveghia esecutarea drepturilorŭ suverane ale ţĕrilorŭ. Drepturile Reichstagului au fost respectate de guverne, dér ceremŭ ca şi Reichstagulŭ se respecteze drepturile principilorŭ confederaţĭ. De aceea declarămŭ, că a nóstră convingere este, că părerea de dreptŭ a interpelantului stă în contraḑicere cu constituţiunea imperiului.“ — Datŭ în Berlinŭ, 30 Noemvre 1885.

După cetirea mesagiului, *Bismarck* protestă din nou contra interpelărei în numele »dreptului regelui Rusiei de-a scuti naţionalitatea germană în provinciile sale mărginaşe în contra uneltirilorŭ elementelorŭ strĕine şi mai alesŭ a elementelorŭ *polone*,“ şi declară în numele guvernului prusianŭ şi alŭ celorlalte state confederate, că refusă de a rĕspunde la interpelare şi nu va lua parte la discusiune. *Windthorst* propune faţă cu importanţa mesagiului, de-a se lua dela ordinea ḑilei interpelarea. Dealtmintrea se bucură, că întâlnesce pe cancelarŭ pe têrêmŭ *particularisticŭ*. (Bismarck părăsesce sala cu ceilalţĭ miniştri).

Mai târḑiu la capitlulŭ „oficiulŭ cancelarului, revine Windthorst asupra cestiunei şi ḑice, că nimenĭ nu contestă regelui Prusiei dreptulŭ privitorŭ la espulsărĭ, dér aceste trecŭ în domeniulŭ relaţiunilorŭ din afară, carĭ cadŭ în competenţa Reichstagului. Espulsările în massă facŭ sânge rĕu în afară. N'aţĭ auḑitŭ ce a ḑisŭ comitele Kalnoky? a ḑisŭ, că espulsările s'au făcutŭ din consideraţiunĭ confesionale şi economice, şi acésta a ḑis'o negreşitŭ în urma informaţiei guvernului nostru, care aici acasă declară că espulsările n'au tendinţă confesională. Décă se gonescŭ 30,000 ómenĭ dela vatra lorŭ sĕ tacă Reichstagulŭ? Constatŭ că 90 procente din espulsaţĭ suntŭ catolicĭ. Polonii catolicĭ se espulséza, cei evangelicĭ rĕmânŭ aici. Cancelarulŭ **Bismark** rĕspunde iritatŭ, că espulsările s'au făcutŭ numai spre a apĕra provinciile mărginaşe ale Prusiei de **polonisare**. Polonismulŭ, nu catolicismulŭ e causa espulsărilorŭ.

Foile berlinese îşĭ esprimară mişcarea lorŭ faţă cu procederea cancelarului care n'are părechiă în istoria parlamentului germanŭ. Unele şi-o esplică numai cu intenţiunea ce ar avé-o cancelarulŭ de-a disolva Reichstagulŭ.

SCIRILE ḐILEI.

Jubileulŭ ministrului **Tisza** a datŭ prilejŭ la mai multe publicaţiunĭ interesante. »Egyetértés« publică unŭ studiu politicŭ alŭ contelui Albert *Apponyi* despre situaţiunea Ungariei, pe care o descrie în cele mai posomorite colorĭ, desemnândŭ sistemulŭ lui Tisza de sistemulŭ depravaţiunei politice. Unŭ altŭ studiu »Ḑece anĭ« laudă pe Tisza şi politica lui; autorulŭ acestuia se presupune de toţĭ a fi deputatulŭ Emerich *Visi*, redactorulŭ fóiei bugetare „Nemzet.« Intre altele, vorbindŭ de politica esternă, ḑice apologistulŭ lui Tisza: Suntŭ mai bunĭ acei ministri ce esterne »rusofilĭ,« carĭ batŭ pe Ruşĭ fără rĕsboiu, decâtŭ acea politică ostilă Rusiei, care ni i-ar arunca pe Ruşĭ pe gâtulŭ nostru împreună cu unŭ rĕsboiu, precum a făcut'o odată. Despre Tisza ḑice între altele, că câtŭ timpŭ esistă elŭ, politica lui Taaffe nu va veni la rêndŭ în Ungaria, precum s'a încercatŭ în véra acésta în comitatulŭ Torontalŭ (alusiune la Apponyi). — Noi încă ḑicemŭ, că de-ar mai trăi Tisza încă p'atâta şi ar fi totŭ ministru, apa maghiarisării va trece, ér petrile vorŭ rĕmânea.

—0—

Tótă lumea se plânge de lipsa de ocupaţiune, numai **esecutorii de dare** nu. Din **Cohalmŭ** ni se scrie, că têrgurile de sĕptĕmână suntŭ bogate în licitaţiunĭ, vêndêndu-i-se bietului poporŭ, pentru restanţe de dare, instrumentele economice şi agricole, caii şi vitele pe preţurĭ de batjocură, aşa că de multe orĭ nu se acoperŭ nicĭ cheltuelile de execuţiune şi licitaţiune, abstragêndŭ de aceea, că li se vêndŭ sĕrmanilorŭ ómenĭ tocmai lucrurile de muncă. In ḑilele trecute s'a vêndutŭ o părechiă de vacĭ marĭ cu 32 fl., o scrófă de trei anĭ cu doi purcei de câte unŭ anŭ cu 11 fl., unŭ frumosŭ viţelŭ cu 11 fl. şi unŭ calŭ încă folositorŭ cu — 2fl. 50 cr. curatŭ jafŭ. Şi cu tóte astea comuna, la avisulŭ autorităţii politice mai înalte, a hotărîtŭ sĕ trimétă unŭ deputatŭ, ca sĕ felicite pe Tisza pentru „părintésca-i“ stăpânire de 10 anĭ! Mai mare bătae de jocŭ nicĭ că se póte.

—0

Filiala din **Deva** a poreclitului „Kulturegylet“ şi-a formatŭ **programulŭ**: înfiinţarea şi sprijinirea institutelorŭ de învĕţĕmêntŭ; îngrijirea bisericei maghiare ca una ce are se împedece „valahisarea,“ sprijinirea popilorŭ şi învĕţătorilorŭ maghiarĭ; **premiarea** învĕţătorilorŭ românĭ şi saşĭ, carĭ facŭ **progrese** în instruirea limbei **maghiare** în şcólă, **asilurĭ** şi **grădinĭ** de copii, bibliotecĭ poporale şi reuniunĭ de lectură; înfiinţarea de băncĭ poporale; **premiarea** scriitorilorŭ, carĭ vorŭ edà cărţĭ poporale maghiare, române şi germane în **spiritŭ maghiarŭ**. — Dér fabricarea de globurĭ maghiare au trecutŭ „patrioţii“ cu vederea la facerea programului.

—0—

Conferinţa literară de a séră a fostŭ cercetată de numĕrosŭ publicŭ, cu deosebire dame pe care le privea în specialŭ subiectulŭ conferenţei. Conferenţiarulŭ d. profesorŭ Iónŭ **Popea**, s'a achitatŭ în modŭ strălucitŭ de sarcina ce 'şĭ-a luat'o, tractândŭ o cestiune din cele mai interesante, **crescerea fetelorŭ**. Cu acéstă ocasiune ne esprimămŭ părerea, că n'ar strica ca pentru a doua conferinţă, în care se va vorbi despre **telefonŭ**, sĕ se aşeḑe unŭ asemenea aparatŭ din sala liceului până la casina română, ca şi acolo sĕ se audă cuvintele conferenţiarului, deórece nu e umanŭ a pretinde, ca omulŭ sĕ capete bătăturĭ pe tălpile picióreloră, făcêndŭ unŭ drumŭ „atâtŭ de lungŭ“ dela casină până la liceu.

—0—

Scóla din **Murĕşŭ Ilea** s'a închisŭ din causa difteritei ce graséză acolo.

—0—

Cetimŭ în „Timişiana«: »Din comuna Şiaitinŭ, comitatulŭ Cianadului, ni se scrie, că mulţĭ Românĭ de acolo au căḑutŭ jertfa unei înşelăciunĭ infame. In sĕptĕmânile trecute s'au înfăţişatŭ în comuna aceea, curatŭ românéscă, doi agenţĭ dela o societate de asigurare, carĭ au angagiatŭ, pe plată bună, pre unŭ omŭ de acolo, sĕ umble din casă în casă şi sĕ comunice conlocuitorilorŭ sĕi, că acela care îşĭ asiguréză ceva, casa séu viéţa, la societatea, ai cărei agenţĭ se află de presinte în comună, vorŭ primi şi banĭ împrumutŭ, câţĭ le trebuescŭ, şi numai pe 6—7 procente. Principele de corónă Rudolf adecă şĭ-a primitŭ cea din urmă rată din zestrea nevestei sale, cam jumĕtate de milionŭ florinĭ, şi din ei 70 de mii are de cugetŭ a da Şiaitinenilorŭ împrumutŭ. Ar puté sĕ-i împrumute feciorulŭ de împĕratŭ şi altorŭ domnĭ marĭ, dér îi place de poporŭ, şi ar voi sĕ i ajute pe astă cale. Au fostŭ mulţĭ slabĭ de ângerŭ, carĭ au creḑutŭ în povestea scornită de agenţii jidanĭ şi în speranţă că vorŭ plăti „asiguranţa« din împrumutulŭ ce-lŭ vorŭ primi — au subscrisŭ contracte de asigurare. Numai mai târḑiu, când au primitŭ provocarĭ sĕ plătéscă, au vĕḑutŭ ei câtŭ de uritŭ au fostŭ înşelaţĭ«

—0—

In Iaşĭ se vinde chilogramulŭ de carne de vită cu 15 banĭ (7 cr.) spune „Epoca“ din Bucurescĭ.

—0—

Acelaşĭ ḑiarŭ află, că mai mulţĭ **deputaţĭ** vorŭ deschide o listă de subscriere în folosulŭ **espulsaţilorŭ**.

—0—

Pentru sporirea fondului de întreţinere a musicei, **Societatea damelorŭ Militare** din **Romanŭ**, a luatŭ hotărîrea a da unŭ balŭ în salónele „Clubului Militarŭ“ din Romanŭ în séra de 28 Noemvre. Preţulŭ întrărei este de 5 lei pentru o persónă şi de 10 lei pentru o familiă. Biletele se găsescŭ la Dómnele din Comitetŭ Elena **Groza**, Nathalia **Dona**, Maria **Boteanu** şi la D-nii Majorĭ **Dimitriu** şi **Boteanu**. Inceputulŭ la 9 óre séra.

—0—

Cerculŭ agricolŭ din **Bucurescĭ** a hotărîtŭ sĕ înfiinţeze o **fabrică de ţĕsĕturĭ** în ţéră, scrie „Romanulŭ.“ Pentru acestŭ scopŭ se va forma unŭ capitalŭ de 600,000 lei.

—0—

Generalulŭ rusŭ **Cernajeff** a trimisŭ îndĕrĕtŭ regelui **Milanŭ** ordinulŭ „Takova,“ motivândŭ acésta cu faptulŭ, că Sêrbii sĕ rĕsboescŭ cu Bulgarii, dintre car în 1876 au sângeratŭ mii de ómenĭ în rêndurile sêrbescĭ luptândŭ contra Turcilorŭ. Mai mulţĭ oficerĭ ruşĭ vorŭ face acelaşŭ lucru. Cernajeff a luptatŭ în 1876 cu Sêrbii contra Turcilorŭ.

—0—

Datoria publică a **Serbiei** e de 290,270,000 francĭ

FOILETONŬ.

O privire asupra trecutului şi presintelui Românilorŭ din opidulŭ Codlea.

(Urmare).

Meseriile! Meseriile! Meseria e plugulŭ de aurŭ, strigau bĕtrânii. Nicăirea nu sĕ simte adevĕrulŭ acesta ca în acéstă comună. Însĕ pentru ca meseriaşulŭ sĕ pótă corĕspunde pe deplinŭ chemărei sale, nu este destulŭ, sĕ facă numai aceea, ce a vĕḑutŭ in casa părintéscă, ci trebue sĕ se perfecţioneze totŭ mai multŭ, trebue sĕ-şĭ caştige cunoscinţe dela măeştri mai dibacĭ şi mai perfecţionaţĭ.

Avemŭ Associaţiunea pentru sprijinirea meseriaşilorŭ românĭ din Braşovŭ de o parte, şi despărţămêntulŭ »Associaţiunei transilvane« de altă parte, nu ne îndoimŭ, că aceste 2 corporaţiunĭ ne vorŭ da totŭ sprijinulŭ, ca sĕ putemŭ pregăti tinerimei nóstre o subsistinţă mai sigură şi mai uşóră.

Căcĭ numai prin unire, prin ajutorulŭ reciprocŭ între săténŭ şi inteliginţa din oraşŭ vomŭ puté înainta, ne vomŭ puté susţiné, vomŭ puté spera în realisarea dorinţelorŭ nóstre.

Multămindŭ din adênculŭ inimei mele pentru încordata atenţiune şi bunavoinţă, încheiu cu cuvintele laureatului Bolintineanu:

»Viitorŭ de aurŭ Românimea [illegible] Şi prevĕḑŭ prin secu[illegible] înălţare.«

Tabelă.

Copii obligaţĭ a cerceta scóla pe anulŭ 1885/6 suntŭ:

Anulŭ de scólă	Obligaţĭ băeţĭ	Obligaţĭ fete	Românĭ b.	Românĭ fete	Nrom* b.	Nrom* f.	Lăeşĭ b.	Lăeşĭ f.	Suma Elevilor	Observaţiunĭ.
1.	20	21	17	14	2	5	1	2	41	dela 6- 7 a. de etate
2.	14	17	14	14		2		1	31	» 7- 8 » » »
3.	18	17	12	12	5	2	1	3	35	» 8- 9 „ » »
4.	13	14	9	12	2	2	2		27	» 9-10 „ „ »
5.	13	22	9	16	1	4	3	2	35	„ 10-11 » » »
6.	12	10	9	9	2	1	1		22	„ 11-12 » » »
7.	13	21	9	17	3	4	1		34	» 12-13 » » »
8.	13	8	11	5	2	3			21	» 13-14 „ » »
9.	7	14	5	11	1	2	1	1	21	„ 14-15 » „ „
Suma	123	144	95	110	18	25	10	9	267	

Consemnarea

Familiilorŭ dispărute în decursŭ de $1^1/_2$ seculŭ, parte prin emigrare parte prin stingerea membrilorŭ de partea bărbătéscă.

1. Toma Anghelŭ. 2. Avramŭ Baciu. 3. Ioanŭ Barbuleţŭ. 4. Ioanŭ Bătinŭ. 5. Bucurŭ Bărdaşŭ. 6. Ioanŭ Bărgău. 7. Ioanŭ Benciu. 8. Ioanŭ Blegu. 9. Ioanŭ Borcea. 10. Nicolau Braşovanŭ. 11. Nicolau Brănduşiu. 12. Ioanŭ Brezanŭ. 13. Toma Briscoiu. 14. Constandinŭ Cocota. 15. Nicolae Codrea. 16. Bucurŭ Cojocarŭ. 17. Colacea Ioanŭ. 18. Ioanŭ Comănesu. 19. Ioanŭ Costandinŭ. 20. Stoica Caranigea. 21. Ioanŭ Dan[illegible] [illegible]ganŭ. 23. Todorŭ Doda. 24. Ioanŭ Duca. 25. Ioanŭ Fluerasŭ. 26. Bucurŭ Fuiorŭ. 27. Galaţianŭ Ioanŭ. 28. Ioanŭ Geocea. 29. Ioanŭ Gymbăşanŭ. 30. Ioanŭ Guşaŭ. 31. Savu Gergheciu. 32. Bucurŭ Gurcoiasŭ. 33. Toma Griselŭ. 34. Bucurŭ Helchianu. 35. Bucurŭ Herciu. 36. Petru Jecovoi. 37. Ioanŭ Jepurianu. 38. Ioanŭ Lautarelŭ. 39. Margolŭ Bucurŭ. 40. Marichi Ioanŭ. 41. Toma Mitea. 42. Ioanŭ Mitrofanŭ. 43. Ioanŭ Maţcoiu. 44. Irimie Nicuţă. 45. Bucurŭ Olteanu. 46. Nanŭ Orbu. 47. Ioanŭ Pavelŭ. 48. Avramŭ Papisterŭ. 49. George Podariu. 50. Sandu Popoviciu. 51. Pavelŭ Pantilimonŭ. 52. Nanŭ Pervu. 53. Ioanŭ Preda. 54. Adamŭ Pîrţu. 55. Toma Păduricea. 56. Bucurŭ Radu. 57. Ioanŭ Sori. 58. Toma Saftu. 59. Ioanŭ Seceruşcă. 60. Nicolau Sică. 61. Ioanŭ Stângaciu. 62. Ioanŭ Stânciuleţŭ. 63. Bucurŭ Schiopu. 64. Ilie Scurtu. 65. Ioanŭ Strîmbu. 66 Bucurŭ Spulbere. 67. Toma Tiborca. 68. Ioanŭ Totîru. 69. Toma Tohăneanu. 70. Bucurŭ Ureche. 71. Ioanŭ Vulcăneanu. 72. Radu Zărnescu. 73. Ioanŭ Lungulŭ. 74. Ioanŭ Dragomirŭ. 75. Ioanŭ Michaille. 76. Stanŭ Ardesi. 77. Stanŭ Nopariu. 78. Bucurŭ Busdea. 79. Savulŭ Ardeleanŭ. 80. Ioanŭ Crismariu. 81. Bosiocŭ Suciulŭ. 82. Bucurŭ Ignaţŭ. 83. Petricanŭ. 84. Ioanŭ Calţulŭ. 85. Ioanŭ Bodicŭ.

Tabelă.

De comparaţiune între proprietarĭ pro anulŭ 1885.

Dela	20°☐	până la	100°☐	posedŭ	19 Saşĭ	şi	16 Rom.
„	100 »	„	» 500 „	»	60 »	»	69 »
»	500 »	»	» 1000 „	»	68 »	»	46 »
„	1000 »	»	» 1600 »	»	64 »	»	36 »

— Braşovŭ. [illegible] Tipografia [illegible]

séu 161 francĭ 11 banĭ de fiecare capŭ dintre cei 1,800,000 locuitorĭ câţĭ are regatulŭ sêrbescŭ. Cu financele aşa dér stă cum nu se póte mai rĕu.

—0—

Parte prin propria esperinţă, parte pe calea arătării, a ajunsŭ oficiulŭ poliţienescŭ la cunoscinţă, că atâtŭ cerşitorĭ din Braşovŭ câtŭ şi străinĭ molestéză publiculŭ. Deórece individii, carĭ cerşescŭ şi se strecóră prin case, adeseorĭ, fórte uşorŭ potŭ sĕ se substragă de sub controla poliţienéscă, se încunosciinţéză publiculŭ despre dispositiunea luată, că numai individii sĕracĭ stabilĭ în Braşovŭ şi acestia numai Sâmbăta şi provĕduţĭ cu o marcă dela oficiu suntŭ îndreptăţiţĭ a apela la dărnicia publicului. Oficiului poliţienescŭ i s'ar face o mare plăcere, décă i s'ar face cunoscuţĭ individii, carĭ calcă acéstă hotărîre.

O destăinuire cu privire la Basarabia.

In discursulŭ, ce l'a ţinutŭ în întrunirea din sala Manu a partidei liberale oposiţionale, d. M. Cogălniceanu a făcutŭ următórea destăinuire cu privire la Basarabia:

Am fostŭ ministru în timpulŭ rĕsboiului, şi vĕ mărturisescŭ că numai Dumnedeulŭ părinţilorŭ şi strămoşilorŭ noştri, că numai sângele soldaţilorŭ nostri a pututŭ sĕ ne scape din încurcăturile şi precipiţiulŭ în care ne aruncase o nechibzuită politică! (Aplause.) Damnilorŭ, şi copii sciu astădĭ, că Basarabia cu multŭ înaintea declarărei rĕsboiului turco-rusescŭ era hotărîtŭ sĕ fiă luată, acésta încă dela înţelegerea dela Reichstadt! Acésta d-lŭ Ioanŭ Brătianu a trebuitŭ sĕ o sciă dela ducerea sa la Livadia. Dacă ar fi avutŭ ceva prevedere politică ar fi trebuitŭ sĕ judece că Alexandru alŭ II-lea nu puté sĕ scótă sabia înainte de a se gândi la reîntregimea frontariilorŭ ţĕrei sale, precum le moştenise dela părintele sĕu. Apoi, principele Gorciacovŭ nu ne a spus'o acésta la Ploescĭ? Apoi principeel Bismarck şi directŭ în timpulŭ rĕsboiului şi înainte prin representantulŭ sĕu Alwensleben nu i-a spusŭ că Basarabia era dată Rusiei? Principele Bismarck, când D-nu Ioanŭ Brătianu s'a dusŭ la Berlinŭ cu multŭ înaintea congresului i-a disŭ aceste proprii cuvinte: „Noi carĭ nu putemŭ scóte sabia pentru apĕrarea unui principiu europénŭ, integritatea imperiului otomanŭ, nu putemŭ face acésta pentru douĕ-trei micĭ judeţe ale d-vóstre. Inţelegŭ că acésta este importântŭ pentru d-vóstră, dar mai importantă este pentru noi pacea lumei. Prin urmare înţelegeţi-vĕ cu Rusia, împĕratulŭ Alexandru se luptă cu douĕ sentimente generóse; elŭ ţine să redobêndéscă Basarabia pentru că a moştenit'o dela părintele sĕu; dar totdeodată elŭ are mustrarea de cugetŭ de a despoia pe unŭ aliatŭ, care l'a ajutatŭ în vremea pericolului! Pentru acésta elŭ este gata sĕ vĕ dea totŭ, totŭ ce veţĭ cere, numai nu-lŭ duceţĭ înaintea postavului verde alŭ congresului dela Berlinŭ. Pentru Basarabia elŭ este gata sĕ vĕ dea îndoitŭ peste Dunăre, elŭ este gata sĕ vĕ dea Vidinulŭ chiar, in a căruia împrejurime suntŭ numai Românĭ; cereţĭ milióne, cu care veţĭ putea rĕscumpĕra drumurĭ de fierŭ, carĭ şi acestea constitue o proprietate mai importantă decâtŭ Basarabia, devenindŭ astfelŭ stăpânĭ în ţéra vóstră." D-nu Ioanŭ Brătianu a ascunsŭ tóte acestea naţiunei sale! ba încă mai multŭ; când în şedinţa secretă l'a întrebatŭ unŭ deputatŭ: ce ştie despre Basarabia? Când eu spuneamŭ, ca bine informatŭ, că Basarabia era dată încă dela Reichstadt, d-sa a rĕspunsŭ: „nu împărtăşescŭ părerile pesimiste ale colegului meu" şi continuà: „când aş sci că Basarabia se pierde, eu unŭ momentŭ nu aş mai sta pe aceste băncĭ....." Acésta era la 1878 şi d-sa stă şi astădĭ pe banca ministerială şi va sta câtŭ ilŭ vomŭ mai lăsa noi sĕ stea. Şi ca sĕ stea la putere fiţĭ siguri că se va sacrifica şi pe sine şi pe naţiune. Tóte acestea ce am spusŭ facŭ că eu dela începutŭ m'am îndoitŭ şi mĕ îndoescŭ de capacitatea sa şi că-i contestŭ titlulŭ de bărbatŭ de statŭ cu care ilŭ împodobescŭ servitorii sĕi. (Aplause)

A venitŭ altă cestiune înaintea congresului: cestiunea israelită. Inainte de a merge la Berlinŭ, eu într'o adunare ţinută la consiliulŭ de ministri şi la care au luatŭ parte unŭ numĕrŭ mare de deputaţĭ şi senatorĭ şi care trăescŭ — vedeţĭ că eu nu dau numai martorĭ trecuţĭ în cealaltă lume! (Aplause) — eu le-amŭ spusŭ: „D-lorŭ, vĕ conjurŭ, ocupaţi-vĕ de cestiunea jidovéscă, faceţĭ ceva pentru resolvarea ei; nu lăsaţĭ ca strĕinii sĕ o hotărască; putemŭ sĕ fimŭ perduţĭ." Ce a rĕspunsŭ d-sa şi unŭ altŭ ministru? „Nu împărtăşimŭ vederile colegului nostru. Congresulŭ are sĕ se ocupe de alte cestiunĭ mai marĭ decâtŭ de cestiunea jidovéscă." Şi d-lorŭ, décă a fostŭ o cestiune de care congresulŭ s'a ocupatŭ, a fostŭ cestiunea israelită. D-lorŭ, alianţa israelită şi chiarŭ Jidovii românĭ n'au cruţatŭ nimicŭ, ca sĕ atragă în favórea lorŭ sprijinulŭ congresului. Ei au mersŭ până a linguşi şi slăbiciunile omenescĭ: din Parisŭ şi din Londra veniseră la Berlinŭ cele mai frumóse jidance. Astfelŭ, nouă Esther, pledau şi ele causa jidovéscă. (Aplause)

Jidovii au reuşitŭ şi dreptŭ recunóscere a Independenţei ţĕrei nóstre ni s'a impusŭ emanciparea jidovilor! In urmă, în locŭ ca sĕ recunóscă neprevederea sa politică, D. Ionŭ Brătianu s'a pusŭ a căuta cértă lui Waddington, învinovăţindu-lŭ că lui, că Franciei, datora România acéstă umiliaţiune.

V'amŭ spusŭ că Basarabia era pierdută; dér prin politica sa şovăitóre d-nulŭ Ionŭ Brătianu a espusŭ România sĕ pérdă şi sprijinulŭ secularŭ alŭ unei marĭ puterĭ.

D-lorŭ, ca istoricŭ — căcĭ m'am ocupatŭ din tinereţă de istoria ţĕrei mele — suntŭ datorŭ sĕ recunoscŭ, că până la pacea dela Adrianopole inclusivŭ, Rusiei suntemŭ datorĭ, décă în secolulŭ trecutŭ n'amŭ devenitŭ unŭ paşalâcŭ. Dela congresulŭ din Berlinŭ d. Ionŭ Brătianu şi eu ne-amŭ întorsŭ în ţéră cu Basabia pierdută şi cu cestiunea jidovéscă otărîtă în contra nóstră. Sosise dér momentulŭ sĕ înapoiemŭ Basarabia. Amŭ făcutŭ unŭ raportŭ către consiliulŭ de ministri propunêndŭ ca înainte de-a da acea parte din România sĕ tratămŭ cu guvernulŭ rusŭ în privinţa regulării multorŭ interese, mai alesŭ din Moldova, cum era cu moşiile ipotecate la Creditulŭ ruralŭ, cu averile de peste Prutŭ ale spitalului St. Spiridonŭ, Episcopia română din Ismailŭ, înlesnirile de datŭ proprietăţilorŭ mixte şi altele.

Raportulŭ meu nu fŭ primitŭ. Mi se întêmpina, că fără consimţĕmêntulŭ Camerelorŭ nu se putea începe nicĭ o tratare privitóre la aceste cestiunĭ. Desgustatŭ, îmĭ luaiu unŭ concediu şi plecaiu în strĕinătate. Când m'am întorsŭ peste o lună, locoţiitorulŭ meu dăduse Basarabia fără cea mai mică condiţiune, fără sĕ mĕ anunţe măcarŭ pe mine despre acésta, pe mine titularulŭ ministerului. Personalŭ, i amĭ rĕmasŭ recunoscĕtorŭ căcĭ cedarea Basarabiei nu pórtă semnatura mea. In privinţa trecutului aparţine istoriei, décă capacitatea sau neiscusinţa au presidatŭ la conducerea afacerilorŭ nóstre din anii 1877—1880.

DIN BUCOVINA.

Cernăuţĭ, Noemvre 1885.

Apologia a făcutŭ mare sensaţiune. Duşmanii noştri, nu atâtŭ ai religiunei câtŭ ai naţiunei, strigă de răguşescŭ. „Gazeta polska" în totŭ numĕrulŭ are ceva în contra Apologiei, pe când „Candela" nicĭ nu amintesce nimicŭ. — Ar fi fórte cu cale de-a rĕspunde şi décă Redacţiunea „Candelei" se crede slabă, sĕ ia câţiva colaboratorĭ, de cei cu péna de oţelŭ. Până când atâta tăcere?! — Polonii şi Rutenii ne înjură făţişŭ şi noi Românii tăcemŭ; ce vré sĕ dică acésta? — séu nu trăimŭ, séu suntemŭ nisce mămăligarĭ, lasĕ-mĕ sĕ te lasŭ — Polonii şi Rutenii se prepară a da o contra apologiă în 10.000 de esemplare, care se dice că estĕ mai tipărită. Cl. Enzinger, preotŭ din Vişniţa, a datŭ o altă carte, 50 cr. esemplarulŭ, înjurândŭ şi strigândŭ asupra Apologiei. Părinţii nostri, toţĭ aceia carĭ după posturĭ prin Cernăuţĭ, nicĭ nu vréu sĕ sciă — Acuma nu sciu de ce nu vréu? — Mulţĭ acésta este chiarŭ causa adevĕrată, adecă, cum s[...] ceva, când ei nu sciu scrie nicĭ trei bóbe român[...]

Acésta n'o sciu, dér sciu persecuta până şi înt[...] 14-lea némŭ. — In seminarŭ alegŭ numai némurĭ, s[...] de aceia carĭ facŭ numai ruşine stării. — De unde apo[i] sĕ afli preoţĭ bunĭ şi puternicĭ, carĭ pentru credinţă, r[e]ligiune şi naţiune sĕ se bage şi în focŭ. Rutenii sunt mai bine organizaţĭ ca Românii, fiecare teologŭ ruténŭ fiă şi câtŭ de prostŭ, lucră mână în mână cu celŭ ceva mai cu minte decâtŭ dênsulŭ şi puţinĭ slabĭ cum suntŭ acŭ minunĭ. „Bucovena" lorŭ ţine isonulŭ „Gazetei-polskei" şi dice, că Apologia nu-i o apologiă pentru religiune, ci pentru Românĭ. Se înşélă amarŭ d-nii Polonĭ şi Rutenĭ, când se gândescŭ la aşa ceva. Mie mi se pare, că-şĭ vĕdŭ umbrele şi apoi omului înaintea morţii multe i se prevĕdŭ.

Pe de altă parte aşŭ ruga pe fraţii bucovinenĭ sĕ rupă vĕlulŭ tăcerii şi sĕ rĕspundă la atacurile polone, căcĭ dóră au unŭ organŭ bisericescŭ „Candela." In casŭ décă părinţii „Candelei" nu vorŭ voi, atuncĭ sĕ ne-o spună nouĕ şi noi vomŭ stărui a înfiinţa o fóiă politică în Bucovina, care de toţĭ se aştéptă, mulţĭ se gândescŭ, dér nicĭ unulŭ nu se crede deplinŭ a o redacta. Până ce în Bucovina nu va fi o fóiă politică, Românii vorŭ dormi somnulŭ morţii şi dormindŭ vorŭ şi muri, fără ca lumea sĕ scie de suntŭ Românĭ în Bucovina.

Polonii în „Gazeta polska" din 19 a. c. bătându-şĭ jocŭ de Apologiă ilŭ compară pe Mitropolitulŭ Silvestru cu Cosanovicĭ şi-lŭ întrébă indirectŭ de ce nu-şĭ dă di misia ca şi acesta. Étă până unde a ajunsŭ obrăsnicia Polonilorŭ.

Cei dela resident-Curte tacŭ, n'au gură şi sciţĭ de ce? Pentru că şi ei suntŭ contra Apologiei. — Amicĭ de interesŭ ai Metropolitului şi ce dicŭ ei, Metropolitulŭ crede; nu scie însĕ, că adĭ sĕ móră, ei vorŭ arunca prima pétră asupra mormêntului sĕu. Cu tóte aceste Metropolitulŭ îi înalţă, aşa nu de multŭ înălţă pre unulŭ din Cernăuţĭ, care lucră contra limbei române de prin scólele din Cernăuţĭ, apoi în visitaţiunea sa ilŭ ridică pe unŭ călugĕrŭ din Dragomirna, care lucră cu nepoţii sĕi din Cernăuţĭ contra Românilorŭ.*)

Nicĭ odată n'amŭ avutŭ lipsă de preoţĭ românĭ, ca în timpulŭ de faţă. De unde sĕ-i luămŭ? Suntŭ câţĭ-va, dér aceia nu lucră, celorŭ carĭ ar lucra, li-sŭ gura şi mânile legate, ér cei carĭ potŭ sĕ fiă speranţa regenerării şi fala atâtŭ a presentului câtŭ şi a viitorului, suntŭ intimidaţĭ, sĕ nu scrie ceva, séu li se promite şi apoi nu li se dă nimica. — Cu stimă, *G. Vasiliu.*

SCIRĬ TELEGRAFICE.

PIROTŬ, 3 Decemvre. — In urma scirei, că unŭ **comisarŭ turcescŭ** se va trimite în **Rumelia orientală**, merse o **deputaţiune** a tuturorŭ **regimentelorŭ** rumeliote ce se află în tabĕra dela Pirotŭ la prinţulŭ Alexandru şi-i declară, că Rumelioţii, carĭ şi-au vĕrsatŭ sângele pe câmpulŭ de bătăliă, luptândŭ alăturĭ cu Bulgarii pentru apĕrarea Bulgariei, nu se vorŭ învoi nicĭodată ca aceste ţĕrĭ sĕ fiă despărţite de olaltă. Prinţulŭ rĕspunse: „décă am adusŭ la fruntăria sêrbéscă armata bulgară şi rumeliotă, am făcut'o acésta în urma declarării de rĕsboiu a Sêrbiei şi nu în urma renunţării mele la uniune. Décă poporaţiunea Rumeliei protestéză în contra despărţirei cu tóte că trupele nu se află în ţéră, n'am nicĭ unŭ dreptŭ de a respinge uniunea. Astădĭ ca şi mai înainte sunt gata de-a mĕ devotă sântei cause bulgare."

PIROTŬ, 3 Decemvre. — Trimisulŭ sêrbescŭ, care a sositŭ adĭ, a propusŭ **deşertarea reciprocă a teritorielorŭ ocupate şi estinderea sistării inimiciţielorŭ până la 1 Ianuariu.** Bulgarii au **respinsŭ propunerea** acésta. Ei pretindŭ ca trupele sêrbescĭ sĕ părăséscă teritoriulŭ bulgarŭ dela Vidinŭ ear armata bulgară sĕ remână în poziţiunile ce le ocupă de presentŭ. Trimisulŭ s'a întorsŭ cu rĕspunsulŭ acesta.

BELGRADŬ, 4 Decemvre. — După tótă probabilitatea, **ostilităţile vorŭ reîncepe. Spiritele suntŭ forte escitate. Condiţiunile ce le pune Bulgaria suntŭ fórte grele. Armările continuă pe o scară întinsă,**

NIŞŬ, 4 Decemvre. Geneneralulŭ **Horvatovicĭ** insistă pentru continuarea rĕsboiului. Elŭ propune sĕ se cheme imediatŭ sub arme tóte clasele reservei. Armata va numĕra 160.000 ómenĭ. *(?)*

SOFIA, 4 Decamvre. — **Intăririĭ de trupe sosescŭ mereu aci. Indignaţunea e mare contra Austro-Ungariei. Intréga naţiune este unanimă pentru continuarea rĕsboiului.**

ATENA, 4 Decemvre. — **Intrarea în acţiune a Greciei pare iminentă.** Intréga pressă îndémnă guvernulŭ la acţiune.

Dela	1	Jug.	până la	2	Jug.	posedŭ	104	Sasĭ	şi	45	Rom.
„	2	„	„	3	„	„	85	„	„	17	„
„	3	„	„	4	„	„	71	„	„	10	„
„	4	„	„	5	„	„	63	„	„	2	„
„	5	„	„	6	„	„	60	„	„	1	„
„	6	„	„	7	„	„	35	„	„	1	„
„	7	„	„	8	„	„	50	„	„	1	„
„	8	„	„	9	„	„	32	„	„	1	„
„	9	„	„	10	„	„	29	„	„	1	„
„	10	„	„	11	„	„	28	„	„		„
„	11	„	„	12	„	„	26	„	„		„
„	12	„	„	13	„	„	17	„	„		
„	13	„	„	14	„	„	25				
„	14	„	„	15	„	„	20				
„	15	„	„	16	„	„	9				
„	16	„	„	17	„	„	18				
„	17	„	„	18	„	„	12				
„	18	„	„	19	„	„	14				
„	19	„	„	20	„	„	5				
„	20	„	„	21	„	„	13				
„	21	„	„	22	„	„	10				
„	22	„	„	23	„	„	6				
„	23	„	„	24	„	„	9				
„	24	„	„	25	„	„	5				
„	25	„	„	26	„	„	5				
„	26	„	„	27	„	„	6				
„	27	„	„	28	„	„	4				
„	28	„	„	29	„	„	6				
„	29	„	„	30	„	„	3				
„	30	„	„	31	„	„	4				
„	31	„	„	32	„	„	5				

Dela	32	Jug.	până la	33	Jug.	posedŭ	3	Sasĭ
„	33	„	„	34	„	„	1	„
„	34	„	„	35	„	„	5	„
„	35	„	„	36	„	„	1	„
„	36	„	„	37	„	„	3	„
„	37	„	„	38	„	„	1	„
„	38	„	„	39	„	„	4	„
„	39	„	„	40	„	„	1	„
„	43	„	„	44	„	„	1	„
„	46	„	„	47	„	„	1	„
„	47	„	„	48	„	„	1	„
„	58	„	„	59	„	„	1	„

Suma tuturorŭ proprietarilorŭ 1013 Sasĭ 289 Rom.

La anulŭ 1770 proporţiunea între Sasĭ şi Românĭ era:

518 liberi saxones, agror. Jugera 2633 Foenetorum Jug. 355 contributio 4820 fl. 32 cr.

120 eorum viduae agror. Jugera $300\frac{1}{2}$ Foenetor. Jug. 13 contributio 437 fl. 09 cr.

103 liberi valachi agror. Jugera — Foenetor. Jug. 3 contributio 480 fl. 51.

23 eorum viduae agror. Jugera Foenetor. — Jug. — contributio 32 fl. 53.

29 Zingari stabiles agror. Jugera Foenetor. — Jug. — contributio 64 fl. 42 cr.

1 eornm viduae agror Jugera — Foenetor Jug. — contributio 1 fl.

(Va urmá.)

*) Décă numiţii suntŭ în adevĕrŭ [...] Românilorŭ de ce nu s'a aflatŭ nimenĭ [...] acésta?

[...] responsabilŭ: Dr. Aur[...]

[...] inteligenţ[...] acela, care [...] pune [...] tăţii sale de lucru scie sĕ înainteze mai bine [...]

Bel[gradŭ] [...] Decemvre. Scirile [...] Belgradŭ şi despre *transporta*[...] la Nişŭ suntŭ fals[e] [...]

Cursulŭ la bursa de Viena

din 3 Decemvre st. n. 1885.

Rentă de aurŭ 4%	97 95
Rentă de hârtiă 5%	89 90
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	148.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	97.20
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	124 —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	109.20
Bonurĭ rurale ungare	103 —
Bonurĭ cu cl. de sortare	10375
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	103.00
Bonurĭ cu cl. de sortare	103 00
Bonurĭ rurale transilvane	103.00
Bonurĭ croato-slavone	102.—
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	97.40
Imprumutulŭ cu premiu ung.	119 00
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	122 10
Renta de hârtiă austriacă	82 35
Renta de arg. austr.	82 30
Renta de aurŭ austr.	108 80
Losurile din 1860	130 70
Acţiunile băncei austro-ungare	875 —
Act. băncei de creditŭ ung.	284.50
Act. băncei de creditŭ austr.	286 40
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5 97
Napoleon-d'orĭ	9.98
Mărcĭ 100 imp. germ.	61.75
Londra 10 Livres sterlinge	125.59

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 20 Noemvre st. v. 1885.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%).	86	87
Renta rom. amort. (5%)	91	92½
» convert. (6%)	83	84
Impr. oraş. Buc. (20 fr.)	29	31
Credit fonc. rural (7%)	101	102
» „ „ (5%)	84¼	85½
» » urban (7%)	96½	98
» » » (6%)	—	—
» » » (5%)	80	81
Banca naţională a României	1070	1090
Ac. de asig. Dacia-Rom.		
« » » Naţională		
Aurŭ	15.¼	17¾
Bancnote austriace contra aurŭ.	2.00	2.03

Cursulu pieţei Braşovu

din 4 Decemvre st. n 1885.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.53	Vênd.	8.56
Argint românesc	»	8.40	»	8.59
Napoleon-d'orĭ	»	9.95	»	9.99
Lire turcescĭ	»	11.26	»	11.36
Imperialĭ	»	10.14	»	10.24
Galbenĭ	»	5.92	»	5.97
Scrisurile fonc. »Albina«	»	100.50	»	101.—
Ruble Rusescĭ	»	122.25	»	123.—
Discontulŭ	»	7—10 % pe anŭ.		

☞ *Numere singuratice à 5 cr. din „Gazeta Transilvaniei“ se potŭ cumpĕra în tutungeria lui I. GROSS.*

Anunţămŭ acelorŭ onoraţĭ cetitorĭ, carĭ vorŭ binevoi a se aboná la fóia nóstră de aicĭ încolo că avemŭ încă în reservă numerĭ dela începutulŭ anului 1885, prin urmare potŭ sĕ aibă colecţiunea întrégă.

Administratiunea »Gaz. Trans.«

Abonamente la Gazeta Transilvaniei

se potŭ face cu începerea dela 1 şi 15 ale fiecărei lunĭ, mai uşorŭ prin mandate postale.

Adresele ne rugămŭ a ni se trimite esactŭ arătându-se şi posta ultimă.

PREŢULŬ ABONAMENTULUI ESTE:

Pentru Austro-Ungaria:

pe trei lunĭ . . . . 3 fl. —
„ şése lunĭ . . . . 6 fl. —
„ unŭ anŭ . . . . 12 fl. —

Pentru România şi străinătate.

pe trei lunĭ . . . . 10 francĭ
„ şése lunĭ . . . . 20 „
„ unŭ anŭ . . . . 40 „

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	5 00	7.45	—
Predealŭ (	—	9 45	12.50	—
(	—	9.47	1.09	—
Timişŭ	—	10.11	1.40	—
Braşovŭ (	—	10.44	2.27	—
(	6.22	10.51	2.55	—
Feldióra	7.01	11.18	3.38	—
Apatia	7.33	11.36	4.17	—
Agostonfalva	8.01	11.51	4.47	—
Homorodŭ	8.45	12.23	5.42	—
Haşfaleu	10.10	1.19	7.37	—
Sighişóra (	10.29	1.30	8.01	—
(	10.39	1.37	8.21	—
Elisabetopole	11.19	2.05	9.05	—
Mediaşŭ	11.54	2.25	9 43	—
Copsa mică	12.12	2.36	10.02	—
Micăsasa	12.56	—	6.20	—
Blaşiu	1.30	3.13	6.59	—
Crăciunelŭ	1.45	—	7.15	—
Teiuşŭ	2.11	3.40	7.43	—
Aiudŭ	2.55	4.01	8.29	—
Vinţulŭ de susŭ	3.17	—	8.55	—
Uióra	3.24	—	9.04	—
Cucerdea	3.31	4.24	9.12	—
Ghirisŭ	4.09	4.49	10.23	—
Apahida	5.36	—	12.32	—
Cluşiu (	5.56	5 58	12.59	—
(	6.08	6.08	—	8.00
Nedeşdu	6.29	—	—	8.34
Ghirbĕu	6.45	—	—	8.59
Aghirişŭ	7.00	—	—	9.34
Stana	7.26	—	—	10.16
Huiedinŭ	7.48	7.14	—	11.04
Ciucia	8.28	7.43	—	12 17
Bucia	8.47	—	—	12.47
Bratca	9.06	—	—	1.21
Rév	9.26	8 22	—	2.05
Mező-Telegd	10 01	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	10.20	—	—	3.39
Várad-Velinţe	10.30	—	—	3.55
Oradia-mare (	10.37	9.13	—	4.06
(	10.51	9.18	10.37	—
P. Ladány	12.37	10.31	12 5[illegible]	—
Szolnok	2 58	12.07	4.45	8.22
Buda-pesta (	6 00	2.10	10.05	10.30
(	[illegible]	[illegible]	10.50	
Viena	3.00	8 00	6.00	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	—	7.15	—	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	6.20	8.00
Szolnok	10.37	3.41	7.29	9.11	11.4[illegible]
P. Ladány	1.44	5.21	8.27	11.26	2.31
Oradea mare	5.33	6.41	—	1.28	—
Várad-Velencze	—	—	9.45	2.00	—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	2 11	—
Mezö-Telegd	—	7.14	10.28	2.34	—
Rév	—	7.42	11.36	3.18	—
Bratca	—	—	12.1[illegible]	3.41	—
Bucia	—	—	12.48	4.01	—
Ciucia	—	8.31	1.31	4.26	—
Huiedin	—	9.01	2.56	5.08	—
Stana	—	—	3.29	5.27	—
Aghiriş	—	—	4.0[illegible]	5.50	—
Ghirbĕu	—	—	4.18	6.02	—
Nedeşdu	—	—	4.36	6.24	—
Cluşiu (	—	10 01	5.05	6.43	—
(	12.05	10.16	—	7.03	—
Apahida	12 31	—	—	7.26	—
Ghiriş	2.16	11.24	—	8.51	—
Cucerdea (	3.12	11.43	—	9.31	—
(	3 32	11.45	—	9.43	—
Uióra	3.41	—	—	9.51	—
Vinţulŭ de susŭ	3.50	—	—	9.58	—
Aiudŭ	4.25	12.08	—	10.24	—
Teiuşŭ	4.50	12.22	—	10.44	—
Crăciunelŭ	5.41	—	—	11.28	—
Blaşŭ	6.0[illegible]	12 57	—	11.44	—
Micăsasa	6.40	—	—	12.18	—
Copşa mică	7.00	1.27	—	12.36	—
Mediaşŭ	—	1.45	—	1.22	6.01
Elisabetopole	—	2.06	—	1.56	6.40
Sigişóra	—	2.31	—	2.34	7.20
Haşfaleu	—	2.50	—	3.02	8.01
Homorod	—	3.48	—	4.41	10.05
Agostonfalva	—	4.19	—	5 30	11.02
Apatia	—	4.34	—	6.03	11.3[illegible]
Feldióra	—	4.53	—	6.35	12.14
Braşovŭ (	—	5.20	—	7.14	1.09
(	—	5 3[illegible]	—	—	1.50
Timişŭ	—	6.07	—	—	2.48
Predealŭ (	—	6.32	—	—	3.23
(	—	7.30	—	—	4.56
Bucurescĭ	—	11.35	—	—	9.40

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiuşŭ	11.09	—	3.56
Alba-Iulia	11.46	—	4.27
Vinţulŭ de josŭ	12.20	—	4.53
Şibotŭ	12.52	—	5.19
Orăştia	1.19	—	5.41
Simeria (Piski)	1.48	—	6.08
Deva	2 35	—	6.39
Branicîca	3.04	—	7.04
Ilia	3.36	—	7.29
Gurasada	3 50	—	7.41
Zam	4 25	—	8.12
Soborşin	5.09	—	8.49
Bĕrzova	5.56	—	9.29
Conopŭ	6.18	—	9.49
Radna-Lipova	6.57	6.14	10.23
Paulişŭ	7.12	6.30	10.37
Gyorok	7.27	6.47	10.52
Glogovaţŭ	7.56	7.17	11 18
Aradŭ	8.10	7.32	11.32
Szolnok (	2.39	12.00	4 5[illegible]
(	3 16	12.14	5.10
Budapesta	7.10	2.10	8.16
Viena	—	8.00	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ omnibus
Viena	11.00	7.15	—
Budapesta	8.05	1.45	8.00
Szolnok (	11.02	3.44	11.40
(	11.12	4.02	12 00
Aradŭ	3.37	7.53	5.25
Glogovaţŭ	4.13	—	6.19
Gyorok	4.38	—	6.46
Paulişŭ	4.51	—	7.00
Radna-Lipova	5.10	—	7.23
Conopŭ	5.38	—	7.51
Bĕrzova	5.57	—	8.10
Soborşin	6.42	—	5.58
Zam	7 14	—	9.28
Gurasada	7.43	—	9.56
Ilia	8.01	—	10.17
Branicîca	8.21	—	10.38
Deva	8.47	—	11.05
Simeria (Piski)	9.05	—	11.23
Orăştiă	10 10	—	12.24
Şibotŭ	10.43	—	12.53
Vinţulŭ de josŭ	11.04	—	1.22
Alba-Iulia	11.19	—	1.40
Teiuşŭ	12 05	—	2.34

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.55	8.25
Aradulŭ nou	6.25	1.21	8.36
Németh-Ságh	6.50	1.46	8.54
Vinga	7.19	2 18	9.13
Orczifalva	7.38	2.56	9.25
Merczifalva	7.56	2.53	9 36
Timişóra	8.42	3.40	10.06

Simeria (Piski) Petroşenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Simeria	6 30	11.50	2.23
Streiu	7 05	12.27	3.00
Haţegŭ	7.53	1.19	3 49
Pui	8.46	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Baniţa	10 11	3.35	6.07
Petroşenĭ	10.43	4.04	6.39

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	6.07	12.25	5.00
Merczifalva	6.40	1.16	5.50
Orczifalva	6.51	1.34	6.07
Vinga	7.08	2.04	6.32
Németh-Ságh	7.23	2.25	6.53
[illegible]ou	7 40	2.54	7.24
[illegible]	—	3 10	7.40

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.
Petroşenĭ	6 49	9.33	5 28
Baniţa	7.27	10.14	6.08
Crivadia	8.06	10 54	6.45
Pui	8.50	11.27	7.35
Haţegŭ	9.31	12 17	8 02
Streiu	10.16	12.58	8 44
Simeria	10.53	1,35	9.15